

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 22/25
Møtedato: 01.04.2025
Journalnummer: 2025/61

Oppretting av nytt EVU-emne: God forvaltningsskikk

Emnet JUS 264-2-A God forvaltningsskikk: Rettssikkerhet, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen ble nedlagt av fakultetsstyret i møtet den 05.11.2024 (sak 76/24).

Emnet har gått i vårsemesteret hvert år og har hatt en kombinasjon av jusstudenter, enkelte andre studenter og ferdigutdannede kandidater med så vel jussutdanning som andre utdanninger. Det har vært overvekt av forvaltningsansatte de fleste år, og emnet har siden starten ledet til en rekke henvendelser om å holde kurs og foredrag om tematikk fra emnet for personer fra vidt ulike forvaltningsgrener og med ulik utdanningsbakgrunn. Det har vært et varierende antall kandidater som har gjennomført emnet, fra 26 det året med flest kandidater, ned til anslagsvis 12. Emneansvarlig Camilla Bernt har gjennom årene reflektert over at emnet synes særlig velegnet og interessant for de som har erfaring fra stillinger i forvaltningen, som er de som viser seg mest engasjerte og synes å få mest ut av emnet, og at det derfor kunne være gode grunner å endre emnet til et EVU-kurs. Dette også av hensyn til fakultetets ressursbruk.

Prosessen med å lage et EVU-kurs har foregått i dialog mellom emneansvarlig Camilla Bernt, Robert Stavenes, fakultetsdirektør og dekan. Det er avklart med dekanat og direktør at emnet forutsettes undervist fra høsten 2025.

Vedlagt følger forslag til emnebeskrivelse.

Saken ble behandlet i studieutvalgets møte den 05.03.2025. SU uttaler:

Studieutvalget oppfordrer fakultetsstyret til å opprette EVU-emnet God forvaltningsskikk fra og med høstsemesteret 2025.

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

Som nevnt i styresak 21/25 ønsker fakultetet å legge til rette for etter- og videreutdanning og ser dette som en god mulighet til å formidle kunnskap og kompetanse til samfunnet. Aktiviteten gir også inntekter til fakultetet som bidrar til å skape en god og bærekraftig økonomi for fakultetet.

Med den omleggingen det her legges opp til får vi en anledning til å videreføre et faglig opplegg i et litt annet design som vi tror det skal være marked for.

Saken legges frem med følgende

forslag til vedtak:

Det juridiske fakultet oppretter *EVU-emnet God forvaltningsskikk fra og med høstsemesteret 2025.*

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

20.03.2025
INGVSTR

Vedlegg: Emnebeskrivelse: God forvaltningsskikk: Rettssikkerhet, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen

Vedlegg:

God forvaltningsskikk: Rettssikkerhet, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen

Mål og innhold

Kurset bygger på en grunnleggende tanke om at forvaltningen trenger flere verktøy enn bare juridisk metode og tradisjonelle forvaltningsmessige saksbehandlingsrutiner i sitt møte med borgerne. Borgere som møter forvaltningen har ikke sjelden vanskelig for å orientere seg i regelverket, når det gjelder både rettigheter og plikter og prosessuelle regler. Møtet med juridisk og byråkratisk språk kan resultere i forvirring, misforståelser og misnøye.

Juridisk metode er et verktøy for å løse rettstvister. Forvaltningsmessig saksbehandling er tradisjonelt rettet mot en mest mulig vurderingsfri og standardisert anvendelse av rettsregler og etablerte faglige og politiske prinsipper og målsettinger. Dette er en tilnærming som er tilpasset profesjonelle beslutningstakere og andre profesjonelle aktører, og som er vanskelig å forholde seg til for parter uten en slik profesjonell utdanning eller erfaringsbakgrunn. Resultatet er mange ganger at borgeren føler seg fremmedgjort i sitt møte med forvaltningen, og ikke makter å forstå og forholde seg til det som skjer i saksbehandlingen. Dette skaper ikke sjelden et unødvendig høyt konfliktnivå, noe som kan medføre både økt belastning for saksbehandlere og fare for rettstap eller unødvendig belastning for borgeren.

I Forvaltningsloven og i deler av særlovgivningen er det søkt tatt høyde for dette ved bestemmelser om veiledningsplikt for forvaltningen, samt om klarspråk for å ivareta behovet for en mer dialogpreget og veiledende kommunikasjon med borgeren. I praksis viser det seg imidlertid at det kan være svært vanskelig å oppfylle denne ambisjonen. Det er åpenbart at det trengs andre verktøy i tillegg til juss og tradisjonell saksbehandling for å oppnå god kommunikasjon.

Dette kurset bygger på erkjennelsen av at mye kan vinnes både mht. ressursbruk og allmennhetens tilfredshet dersom forvaltningen settes bedre i stand til å ta vare på behovet for konfliktforståelse og kommunikasjon med borgeren, både under saksbehandlingen og etter at vedtak er truffet. Dette er ikke bare et spørsmål om borgernes rettssikkerhet og krav om et juridisk korrekt vedtak – å oppfylle lov- og ulovfestede krav til saksbehandling og et fullstendig utredet beslutningsgrunnlag. Like viktig er å skape grunnlag for en smidigere og mer effektiv beslutningsprosess. Det er grunn til å tro at et ikke helt lite antall saker kan bli løst eller avsluttet tidligere med et vesentlig lavere konfliktnivå, noen ganger også med mindre ressursbruk, dersom forvaltningens saksbehandlere har bedre kunnskap om hvordan de kan kommunisere med borgerne for å unngå misforståelser og gi dem en bedre forståelse av de hensynene som ligger bak den enkelte avgjørelse.

Formålet med kurset er å skape bevissthet om og forståelse av problemene og kildene til misforståelser som kan oppstå i møtet mellom borgere og forvaltningen, og å oppøve ferdigheter som kan bidra til bedre kommunikasjon og konflikthåndtering. Kurset vil foregå som et samspill mellom teori og praksis, der deltakerne medvirker aktivt i hele kursforløpet, med klasseromsundervisning med forelesning, diskusjoner og praktiske øvelser. Undervisningen foregår intensivt med to helgesamlinger, samt to supplerende digitale totimers økter med forelesning og diskusjoner.

Følgende tema vil bli behandlet:

1. a) Generelt om kravet til forsvarlig saksbehandling

Den liberale rettsstats oppfatning av forholdet mellom borger og forvaltning. Kravet om rettssikkerhet ved forvaltningsvedtak. Et utvidet rettssikkerhetsbegrep med krav om hensynsfull saksbehandling og aktivt fokus på å ivareta borgerens behov.

b) Generelt om god forvaltningsskikk og forvaltningsetikk

Rettslig status og utviklingstrekk for kravet om god forvaltningsskikk. Grensen og forholdet mellom juss og etikk på dette feltet.

2. Hva er en konflikt, og hvordan eskalerer konflikter?

Innføring i sentral konfliktteori som et verktøy for å forstå og forbedre samhandling med parter og publikum.

3. Kommunikasjon

Innføring i de mekanismene som gjør seg gjeldende i mellommenneskelig kommunikasjon, og som kan bidra til å endre budskapet på veien mellom sender og mottaker. Innføring i lytte- og spørreteknikk med sikte på å få et godt opplysningsunderlag, sikre at man har forstått riktig, og at parten føler seg forstått og ivaretatt. Klarspråk.

4. Innføring i forhandlingsteknikk

Innføring i grunnleggende prinsipper for forhandlinger, med gjennomføring av rollespill.

5. Konfliktbehandling og kravet om likebehandling og lovmessig forvaltning.

Hvilke rammer setter det forvaltningsrettslige prinsippet om likebehandling og kravet til lovmessig forvaltning for konfliktløsning i forvaltningen? Finnes det rom for minnelige løsninger i forvaltningssaker?

Læringsutbytte

Kunnskap

Etter at kurset er gjennomført skal studentene ha

grundige kunnskaper om

- god forvaltningsskikk, herunder historikk, innhold, rettslig betydning og utviklingstrekk
- kravene til forsvarlig saksbehandling
- krav til forsvarlig saksutredning, og forholdet mellom dette og partens ansvar for sakens opplysning
- forvaltningens veiledningsplikt overfor parter og publikum
- krav til begrunnelse av forvaltningsvedtak og forholdet mellom dette og forvaltningens veiledningsplikt
- krav til klarspråk og mottakertilpasset kommunikasjon i forvaltningen
- sentral konfliktteori
- sentral kommunikasjonsteori, både mekanismer og verktøy

kunnskaper om

- sentral forhandlingsteori med relevans for forvaltningsmessig saksbehandling og samhandling med borgere

- mekling og liknende konfliktløsningsprosesser, eksempelvis samtaleprosess, som kan være aktuelle for visse forvaltningsrettslige konflikter

Ferdigheter

Etter at kurset er gjennomført skal studentene:

- kunne drøfte hvilke krav som stilles til forvaltningens veiledning og saksbehandling i et gitt tilfelle
- kunne analysere en forvaltningsrettslig konflikt ved hjelp av konflikt- og kommunikasjonsteori
- kunne drøfte hvordan en konkret sak bør behandles i lys av forvaltningsrettslige krav, samt krav til god forvaltningsskikk, konflikt-, kommunikasjonsteori
- beherske faglig basert kommunikasjons- og spørreteknikk, og ved hjelp av denne kunne forbedre og reflektere over egne ferdigheter og rolleutøvelse som tilsatt i forvaltningen, både når det gjelder skriftlig og muntlig kommunikasjon.
- beherske grunnleggende forhandlingsteori og forhandlingsteknikk av relevans for forvaltningens arbeid og kunne vurdere når det kan være aktuelt å anvende slike tilnærminger
- kunne formidle og formulere sin viten og argumentasjon faglig og språklig korrekt på en strukturert og sammenhengende måte, i samsvar med krav til korrekt henvisnings- og kildebruk.

Fulltid/deltid

Deltid

Studiepoeng, omfang

10 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

Videreutdanning, lavere grad

Undervisningssemester

Høst

Undervisningsstad

UiB og nettbasert

Krav til forkunnskaper

Opptak til emnet

Tilrådte forkunnskaper

Deltakerne må ha minimum to års praksis fra offentlig forvaltning/saksbehandling, samt følgende kompetanse:

- master i rettsvitenskap eller tilsvarende, *eller*
- bachelor i juss, *eller*
- ha bestått kurset *Innføring i forvaltningsrett for sakshandsamarar i kommunal sektor* eller dokumentert tilsvarende forvaltningsrettslig kompetanse

Studentene må ha tilstrekkelige norskkunnskaper til å følge undervisningen/ lese norsk og skandinavisk pensumlitteratur.

Krav til studierett

Det blir gjennomført [særskild opptak](#) til emnet.

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger med summegrupper og plenumsdiskusjoner, praktiske øvelser i grupper, og obligatoriske oppgaver i form av refleksjonsnotater med analyse av forvaltningssaker, helst fra deltakers egen erfaring. Studentene får skriftlige kommentarer på notatene til nytte for videre læring og eksamen.

Det vil bli utarbeidet et forslag til leseplan for studentene med faglige «sjekkpunkter», samt frivillige lesegrupper hvor studentene kan dele sine refleksjoner i Teams/Zoom-møter mellom samlingene.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Studentene skal levere to refleksjonsnotater med analyse av forvaltningssaker, helst fra deltakers egen erfaring. Studenter som får ett eller begge notater underkjent, får anledning til å levere på nytt. Godkjente notater er et vilkår for å gå opp til eksamen.

Vurderingsformer

To dagers hjemmeeksamen. Studenter som har gyldig forfall til eksamen eller stryker får tilbud om kontinuasjonseksamen.

Eksamensspråk

Oppgaven: norsk.

Oppgavesvaret: norsk

Karakterskala

Bestått/ikke bestått

Vurderingssemester

Høst.

Litteraturliste

Litteraturlisten vil være klar innen 1. juni for høstsemesteret og 1. desember for vårsemesteret.

Emneevaluering

Emnet blir evaluert etter hver gjennomføring.

Hjelpemiddel til eksamen

Ikke aktuelt for emnet grunnet vurderingsform hjemmeeksamen.

Programansvarlig

Studieutvalget ved det juridiske fakultet

Emneansvarlig

Emneansvarlig: professor Camilla Bernt

Undervisere:

- Professor Camilla Bernt

- Professor (em.) Jan Fridthjof Bernt
- Sivilombudet

Administrativt ansvarlig

Robert Stavenes